

Ministerstwo Gospodarki

WNIOSKI ZE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA POLITYKI ENERGETYCZNEJ NA ŚRODOWISKO

Załącznik 4.

do projektu „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”

SPIS TREŚCI

1.	PODSTAWA PRAWNA I PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	2
2.	UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO WARIANTU REALIZACJI POLITYKI ENERGETYCZNEJ NA TLE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH .	3
3.	SPOSÓB WYKORZYSTANIA USTALEŃ ZAWARTYCH W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	4
4.	OPINIE GENERALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO.....	5
5.	UWAGI I WNIOSKI ZGŁOSZONE W KONSULTACJACH SPOŁECZNYCH ...	5
6.	SPOSÓB UWZGLĘDNIENIA PROPOZYCJI DOTYCZĄCYCH METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZENIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU.....	6

1. Podstawa prawna i przebieg konsultacji społecznych

Obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu polityki energetycznej wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. W tym celu została przygotowana *Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Polityki energetycznej Polski do 2030 roku* (zwana dalej *Prognozą*). *Prognoza* została wykonana na zamówienie Ministerstwa Gospodarki przez Proeko CDM Sp. z o.o. (zwanego dalej Konsultantem). Pełny tekst *Prognozy* ze względu na swoją obszerność nie został załączony do projektu polityki energetycznej. Jest on dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki.

Prognoza została poddana wraz z projektem *Polityki energetycznej Polski do 2030 roku* konsultacjom społecznym, które odbyły się w dniach 29 kwietnia – 3 czerwca 2009 r. Konsultacje przeprowadzone zostały również zgodnie z procedurą przewidzianą w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. rok 2006 nr 22 poz. 1658 z późn. zm). Procedura konsultacji społecznych była otwarta - każda zainteresowana osoba lub podmiot mogły zgłosić swoje stanowisko.

Tabela 1. Przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Polityki energetycznej Polski do 2030 roku

Zadanie	Stan realizacji
Uzgodnić z Ministrem Środowiska i Głównym Inspektorem Sanitarnym zakres <i>Prognozy</i>	Uzgodniono w 2008 r.
Zapewnić opracowanie <i>Prognozy</i> oddziaływania na środowisko realizacji postanowień analizowanego <i>Polityki</i> , zgodnej co do zakresu z odnośnymi przepisami prawa.	Przeprowadzono postępowanie w sprawie udzielenia zamówienia publicznego, podpisano umowę z wybranym Konsultantem
Podać do wiadomości publicznej informacje o wszczęciu postępowania w sprawie strategicznej oceny skutków środowiskowych	Opublikowano 29 kwietnia 2009 r., czas na zgłaszanie uwagi – 22 dni
Przedstawić projekt <i>Prognozy</i> opinii publicznej i zorganizować co najmniej 21-dniowy proces konsultacji społecznych, przyjmując w tym czasie wnioski, uwagi, zastrzeżenia i opinie formułowane przez uczestników konsultacji;	Konsultacje przeprowadzono w miesiącach maj-czerwiec 2009 r.
Przedstawić do zaopiniowania Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska i Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu projekt <i>Prognozy</i> ;	Skierowano do zaopiniowania wraz z rozpoczęciem konsultacji
Rozpatrzyć (przyjąć lub odrzucić sporządzając odpowiednie uzasadnienie) wnioski, zastrzeżenia i opinie zebrane podczas konsultacji społecznych;	Rozpatrzono, analiza uwag została załączona do pełnego raportu zawierającego <i>Prognozę</i> oddziaływania na środowisko i zamieszczona na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki

Zadanie	Stan realizacji
Opracowanie ostatecznej wersji <i>Prognozy</i> , uwzględniającej uzyskane opinie właściwych organów wskazanych powyżej oraz wyniki konsultacji społecznych	Zrealizowano w czerwcu 2009 r. po zebraniu i analizie uwag, opinii i recenzji
Rozpatrzyć rekomendacje płynące z <i>Prognozy</i> oraz z procesu konsultacji społecznych i uwzględnić je w procesie weryfikacji i zatwierdzania treści <i>Polityki</i>	Według kalendarium prac Rady Ministrów

W konsultacjach społecznych wzięli udział przedstawiciele samorządu terytorialnego, organizacji ekologicznych, izb oraz towarzystw gospodarczych, środowisk naukowych, związków zawodowych oraz związków pracodawców, przedsiębiorstw działających w sektorze energetycznym, a także osób prywatnych. W trakcie konsultacji społecznych napłynęło ponad 1100 uwag szczegółowych do projektu polityki energetycznej wraz z załącznikami, które - ze względu na różny profil organizacji oraz odmienne interesy - często były sprzeczne lub wykluczały się wzajemnie. W związku z powyższym proces uwzględniania uwag w projekcie dokumentu wymagał wielu rozstrzygnięć, często o znaczeniu strategicznym.

Niniejszy załącznik, zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku...* stanowi podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego wariantu realizacji polityki energetycznej w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- Opinie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego,
- Zgłoszone uwagi i wnioski,
- Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

2. Uzasadnienie wyboru przyjętego wariantu realizacji polityki energetycznej na tle rozwiązań alternatywnych

W toku przeprowadzanej analizy projektu *Polityki*, w tym także poprzez konfrontowanie jej zapisów z alternatywnymi propozycjami strategii energetycznych oraz postulatami zgłaszanymi w toku konsultacji nie zidentyfikowano - możliwych do szybkiego zastosowania - zasadniczych alternatyw dla zarysowanych w *Polityce* sposobów wdrażania i stymulowania pożądaných kierunków zmian sektora energetycznego w Polsce.

W świetle zgromadzonych w trakcie prac nad *Prognozą* informacji nie zostało jednoznacznie przesądzone, czy ewentualna realizacja przyszłych, dziś jedynie zarysowanych w poszczególnych działaniach priorytetowych inwestycji będzie źródłem oddziaływań, które mogłyby zagrozić spójności obszarów chronionych, względnie doprowadzić do zniszczenia siedlisk priorytetowych. Konieczne jest zatem, aby informacje te zostały potwierdzone w

drodze szczególnych analiz na etapie ocen strategicznych oraz ocen oddziaływania dla planowanych przedsięwzięć dopiero po skonkretyzowaniu zamierzeń inwestycyjnych.

W opinii Konsultanta dołączona do projektu *Polityki* prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię, w najlepszym stopniu odzwierciedla trendy prawdopodobnych zmian, zapewniając jednocześnie stworzenie zróżnicowanego energy mix, uwzględniającego różne dostępne źródła i zasoby nośników energii. Scenariusz ten daje jednocześnie szansę na co najmniej utrzymanie obecnego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, dzięki dywersyfikacji źródeł wytwarzania energii i zaopatrzenia w nośniki energii oraz redukcję poziomu oddziaływania na środowisko, w szczególności dzięki istotnemu ograniczeniu zużycia węgla i rozwojowi bezemisyjnych lub niskoemisyjnych źródeł energii.

3. Sposób wykorzystania ustaleń zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko

Biorąc pod uwagę ramowy, strategiczny charakter dokumentu w *Prognozie oddziaływania na środowisko* sformułowano rekomendacje ukierunkowane na wzmocnienie możliwości realizacji celów zapisanych w analizowanym dokumencie. Wychodząc z założenia, że zaproponowany w projekcie *Polityki* zestaw działań generalnie przyczynia się do zmniejszenia presji na środowisko, zwrócono uwagę, że założone cele kierunkowe określono na możliwym do osiągnięcia, ale mającym jeszcze pewne rezerwy poziomie. Podkreślono że:

1. Działania w zakresie efektywności energetycznej powinny być z jednakową intensywnością prowadzone w dwóch komplementarnych obszarach - możliwie szybkiej poprawy efektywności wykorzystania energii pierwotnej (poprzez wzrost sprawności urządzeń wytwórczych i preferencje dla procesów kogeneracji) oraz redukcji zapotrzebowania na energię finalną, zwłaszcza w sektorze usług i gospodarstw domowych oraz w transporcie (wymiana urządzeń i pojazdów na mniej energochłonne, termomodernizacje, budownictwo pasywne, racjonalizacja oświetlenia).
2. Kwestii poprawy efektywności należy podporządkować przyjmowane na potrzeby realizacji polityki instrumentarium, w tym standardy środowiskowe i energetyczne, oraz elastyczne mechanizmy bilansowania najważniejszych emisji (CO₂, SO₂, NO_x) - stwórz to preferencje dla instalacji o najwyższej sprawności energetycznej.
3. Rozwój energetyki jądrowej w skali porównywalnej ze średnią unijną wydaje się być docelowo skutecznym sposobem na zapewnienie równowagi bilansowej i istotną redukcję zapotrzebowania na nieodnawialne nośniki energii. Kwestie te budzą jednak społeczne kontrowersje i wydaje się konieczne przeprowadzenie szerokiej, ogólnonarodowej debaty w tej kwestii, a także przyśpieszenie określenia uwarunkowań rozwoju tej gałęzi energetyki, co ma kluczowe znaczenie dla rozwoju i modernizacji pozostałych podsektorów energetycznych.
4. *Prognoza* wskazuje, że realne wydaje się osiągnięcie poziomu 20-30% udziału OZE w zaspokojeniu zapotrzebowania na energię finalną, co dawałoby podsektorowi OZE udział porównywalny z innymi źródłami zaspokajania potrzeb energetycznych i sprzyjałoby powstawaniu krajowych miejsc pracy, a także stanowiłoby zasadniczy krok na drodze „równoważenia” energetyki polskiej i zapewniania długofalowego bezpieczeństwa energetycznego umożliwiając jednocześnie znaczące ograniczenia wykorzystywania zasobów nieodnawialnych paliw kopalnych. Jednak warunkiem osiągnięcia takiego poziomu pokrycia potrzeb energetycznych kraju jest utrzymanie w silnych ryzach wzrostu zapotrzebowania na energię finalną, zwłaszcza na energię elektryczną, przy jednoczesnym maksymalnym wykorzystaniu potencjału „energetyki odnawialnej”.

Rekomendacje wynikające z *Prognozy* zostały uwzględnione przy redagowaniu ostatecznej wersji projektu *Polityki energetycznej*. Wyjątkiem była rekomendacja ostatnia, dotycząca ustanowienia bardziej ambitnych celów dla OZE. Minister Gospodarki stwierdził, że w obecnych uwarunkowaniach gospodarczych, w szczególności w okresie rosnących cen energii i spowolnienia gospodarczego, nie ma uzasadnienia dla stawiania proponowanego celu dla rozwoju OZE. W *Polityce* sformułowano cel, który nie ogranicza rozwoju tych źródeł do założonego odgórnie poziomu, jedynie wyznacza minimalny akceptowalny ich udział w zużyciu energii finalnej na poziomie 15% w 2020 r., zgodnie ze zobowiązaniami wobec UE.

4. Opinie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego

Opinie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Głównego Inspektora Sanitarnego zgłoszone do projektu *Polityki energetycznej Polski do 2030 roku* oraz *Prognozy oddziaływania na środowisko*, zostały uwzględnione w tych dokumentach.

Opinia Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczyła uwzględnienia w *Polityce* działań wynikających z *Prognozy* na rzecz ochrony zdrowia. Działania te zostały uwzględnione w załączniku 3 w ramach priorytetu VI *Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko*.

Zgodnie z uwagami Głównego Dyrektora Ochrony Środowiska do *Polityki* zostały dodane zapisy o przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planowanego programu rozwoju energetyki jądrowej. Organ zwrócił uwagę też na zapisy działania 2.2, które zostały doprecyzowane zgodnie z istniejącym stanem prawnym. Uwagi zgłoszone do *Prognozy* zostały uwzględnione w tym dokumencie.

5. Uwagi i wnioski zgłoszone w konsultacjach społecznych

Wszystkie uwagi zgłoszone do *Polityki* oraz *Prognozy* zostały rozpatrzone oraz częściowo uwzględnione w tych dokumentach. Do najważniejszych zmian wynikających z tych uwag należy zaliczyć:

- Doprecyzowanie działań na rzecz ograniczania emisji NO_x oraz SO₂,
- Określenie działań na rzecz ograniczenia ilości odpadów wytwarzanych w sektorze paliwowo-energetycznym oraz energetycznego wykorzystania odpadów przemysłowych, rolniczych i komunalnych,
- Określenie działań na rzecz ograniczania emisji z niskich źródeł spalania,
- Ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód.

Nie zostały uwzględnione natomiast postulaty wpisania do dokumentu zapisów o charakterze bardzo szczegółowym, które mogą być rozważane dopiero na etapie wdrażania poszczególnych działań.

Szczegółową analizę uwag zamieszczono na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki, jako załącznik do *Prognozy*.

6. Sposób uwzględnienia propozycji dotyczących metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Zgodnie z propozycjami zawartymi w *Prognozie* ocena środowiskowych skutków realizacji postanowień *Polityki* będzie prowadzona z wykorzystaniem istniejących narzędzi statystycznych oraz danych i informacji gromadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i Krajowego Systemu Inwentaryzacji Emisji. Nie stwierdzono konieczności tworzenia w tym zakresie nowych systemów informacji, czy istotnego rozbudowywania istniejących.

Analizy sporządzane będą w systemie uproszczonych sprawozdań przedkładanych Radzie Ministrów corocznie, a w postaci pogłębionej analizy raz na 4 lata na etapie przygotowywania nowej polityki energetycznej. Pozwoli to na uwzględnienie zmian zachodzących w systemie energetycznym i odpowiednie modyfikowanie celów i instrumentarium polityki ekologicznej, w celu odpowiedniego stymulowania zmian i zachowań przedsiębiorców.

Pogłębione sprawozdania z realizacji celów *Polityki* w sferze szeroko pojętej ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju będą obejmować w szczególności następujące kwestie:

- Wielkość zużycia energii pierwotnej i wskaźniki efektywności konwersji w energię finalną,
- Wielkość zużycia i struktura podaży energii finalnej,
- Wielkość podaży energii z sektora OZE,
- Dynamika wzrostu podaży energii z energetyki wiatrowej,
- Dynamika wzrostu wykorzystania biomasy,
- Dynamika wzrostu podaży biopaliw oraz ich udział w rynku paliw,
- Zmiany wielkości emisji podstawowych zanieczyszczeń oraz dwutlenku węgla i innych gazów szklarniowych z sektora energetycznego,
- Realizowane przedsięwzięcia inwestycyjne w przemyśle wydobywczym i w sektorze wytwarzania energii (o mocy powyżej 20 MWt),
- Realizowane i planowane przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury przesyłowej.